

Promenada sodobnih življenj

O nenavadni razstavi avtoportretov in pokrival, ki jih je Tina Kolenik ustvarila iz (odpadkov) lubenic

Piše: Marjan Horvat

Ta čas je v ljubljanski Galeriji Kresija na ogled razstava, ki jo sestavlja 18 avtoportretov, v vsakem izmed njih pa si je avtorica nadela klobuk ali druga pokrivala, ustvarjena iz (ostankov) lubenic. Z njimi na glavi je »nastopila« denimo v vlogi partizanke, arabskega šejka, gospoda s cilindrom, muslimanke s feredžo, nune, ortodoksnega Juda, pravoslavnega popa, katoliškega duhovnika, frontmana skupine Laibach z zanj značilnim pokrivalom, celo nekakšnega duhca in gobe ali pa si je na glavo le poveznila košaro s sadjem, narejeno iz polovice lubenice. Ob teh portretih je avtorica v razstavo vključila še pet fotografij lubenice, ki razkrivajo različne teksture tega sadeža.

Cikel fotografij z naslovom *Promenada: Cikel selfijev* je ustvarila umetnica Tina Kolenik. S fotografijami ljudi, kakršne bi lahko srečali na ulicah različnih mest po svetu, se je navezala na promenado, na danes izumrl družbeni običaj večernega sprehajanja po izbrani ulici mesta, kakršen je bil v navadi, tudi v Ljubljani, zlasti na prelomu iz 19. v 20. stoletje. Takšen večerni sprehod meščanov in meščank – danes pod imenom *xhivo* še živi denimo v albanskih mestih, v južnoitalijanskih mestih mu pravijo *la passeggiata*, v Grčiji *volta* – je bil namenjen druženju, razkazovanju oblačil in navezovanju poslovnih stikov v bolj sproščenem okolju. Te ključne sestavine večernih promenad so se po Kolenikovi z razvojem digitalne tehnologije preselile na spletna družabna omrežja, ki so danes »največja, globalna družbena promenada«.

Seveda pa njena »promenada« jasno kaže, kako krhke in nestabilne so družbene vloge in statusi, ki jih prevzemajo uporabniki spletnih družabnih omrežij, saj jih je mogoče »poustvariti« le s pokrivali, ustvarjenimi iz odpadkov lubenic. »Zanimivo se mi zdi, da lahko le s pokrivalom, klobukom, določimo družbeno

vlogo in status ljudi, celo veroizpoved, politično identiteto in ideološko pripadnost,« pravi Kolenikova. Obenem pa je umetnica z mimiko obraza še poudarila nabor čustev in duševnih stanj, ki jih navadno pripisujemo nosilec družbenih vlog, ki jih je upodobila. Tako se je spretno poigrala z mehanizmi oblikovanja družbenih identitet, kajti njene fotografije jasno izpričujejo, da njihove nosilce – povedano z Althusserjem – ideologije ne interperirajo le v njihovi *formi mentis*, temveč so tudi ujetniki podob, ki jim jo z narekovanjem pravil zunanje podobe vsiljuje družba. Iz njene »promenade« selfijev, ustvarila jih je tudi z navezovanjem na tradicijo avtoportretov v klasični likovni umetnosti, veje še sporočilo, da so družbene hierarhije le posledica družbenih konvencij. »Hotela sem prikazati, da smo v osnovi ljudje enaki, vendar zgodovina ne izpričuje razvoja družbe enakih, to ostaja le želja,« pravi.

Vizualna umetnica in kostumografinja Tina Kolenik se je v projektih, ki jih je od konca devetdesetih let ustvarjala v umetniškem tandemu Eclipse ter kasneje s samostojnimi razstavami in performansmi, fokusirala zlasti na proučevanje moči erotike in ostro kritiko dominantne kulture, ki hipokratsko zatira človeško telo in spolnost. Med Eclipseovimi znanimi projekti sta denimo razstavi *Zajtrk na travi* (1999) in *Pornorama* (2001) ter performans *Venerin test* (1999), med njenimi avtorskimi deli performans *Pornogobelin* (2005) in *Zlati dež* (2013). V zadnjih letih se posveča predvsem umetniškemu

(in znanstvenemu) tematiziranju družbene, estetske in seksualne moči človeške kože.

Od tu tudi zamisel za oblikovanje cikla »karnevalskih« portretov *Promenada*. Po zagovoru magistrske naloge, ki je v predelani obliki z naslovom *Koža in kostum: Oblačenje in slačenje v vsakdanjem življenju in umetniškem ustvarjanju* lani izšla pri založbi Mestnega gledališča ljubljanskega, je hotela na podlagi raziskovalnih spoznanj narediti umetniški projekt, v katerem bi iz odvečne kože, ki jo kirurško odstranijo tistim pacientom, ki so ob hujšanju izgubili precej kilogramov, darovalcem naredila oblačila. Ker je to idejo etična komisija (seveda) zavrnila, je uporabila za svoj novi, drugačni, projekt »kožo« rastlinskega izvora. Zato v *Promenadi* lubenice. Ta sadež pa je izbrala še zaradi njegove zanimive barvne skale, zelene zunanosti, rdeče notranjosti in črnih pešk, ter različne teksture zunanje trde skorje in njene mehkega notranjega dela.

Seveda pa je razstava podob, ustvarjenih iz odpadkov lubenic, tudi njen odziv na žgoče ekološke probleme sodobne družbe. »Vse več izdelkov proizvajamo, recikliramo pa jih le malo. Tem odpadkom sem hotela dati novo vsebino, jim nadeti umetniško relevantno, estetsko podobo,« pravi Kolenikova. Toda ideja njenega

projekta po mnenju kustosa vizualne umetnosti Sarivala Sošiča v napovedniku razstave »ni le hvalnica reciklaže in poziv k strpnosti, ampak je dosti bolj implicitna kritika družbe, ki ustvarja čedalje več vsakovrstnih odpadkov, vključno z dozdevno nekoristnimi in celo zajedavskimi človeškimi bitji, ki pa vendarle funkcionirajo kot temelj sodobne vertikalne ali negativne solidarnosti in identitetnih politik.« X

Likovna razstava:

Tina Kolenik: Promenada – Cikel selfijev

Kje: Galerija Kresija, Ljubljana

Kdaj: do 14. septembra 2018

